

NAANTALIN KAUPUNKI
ASIANNRO LUOKITUS

141 05 -05- 2017 01.02.01

ARK.TUNNUS

NIMIKIRJ.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2016

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA	2
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät, rooli ja kokoonpano	2
1.2. Tarkastuslautakunnan toiminta	3
1.3. Tilintarkastus	3
2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN	4
2.1. Toiminnalliset tavoitteet ja niiden arviointi	4
2.2. Strategian toteuttamisen arviointi	6
2.2.1. Palvelustrategian arviointi	6
2.2.2. Tavoiteorganisaation arviointi	7
2.2.3. Elinkeino-ohjelman arviointi	7
2.3. Kokonaistaloudelliset tavoitteet	8
2.4. Keskushallinto	11
2.4.1. Tietohallinto	11
2.5. Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtäväalueet	12
2.5.1. Terveyspalvelut	13
2.5.2. Kuntoutus ja aikuisten psykososiaaliset palvelut	13
2.5.3. Erikoissairaanhoido ja muut ostopalvelut sairaanhoitopiiriltä	14
2.5.4. Vammaispalvelut	14
2.5.5. Hoito- ja vanhuspalvelut	15
2.6. Koulutuslautakunnan tehtäväalueet	16
2.7. Rakennuslautakunnan sekä kaavoitus- ja ympäristölautakunnan tehtäväalueet	17
2.7.1. Asemakaavoitus ja rakentamisen valvonta	17
2.8. Ympäristövirasto	18
2.8.1. Joukkoliikenne	18
2.8.2. Ateriapalvelut	18
2.8.3. Siivouspalvelut	19
2.8.4. Konekeskus	20
2.8.5. Vesilaitos	20
2.9. Kaupunkikonsernin tavoitteiden tarkastelu	21
3. HENKILÖSTÖKERTOMUKSEN ARVIOINTI	23
4. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	24
5. YHTEENVETO	25

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät, rooli ja kokoonpano

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi¹;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta arvioi, onko tavoitteiden asettamisessa onnistuttu ja onko tavoitteet saavutettu. Tarkastuslautakunta voi myös laajemmin arvioida toiminnan vaikuttavuutta ja tuottavuutta sekä sitä, onko kaupungin perustehtävä, palveluiden järjestäminen kuntalaisille, toteutettu tarkoituksenmukaisella tavalla sekä sisältykö ratkaisuihin toiminnallisia tai taloudellisia riskejä.

Arviointikertomus on kokonaisuudessaan tarkoitettu huomioon otettavaksi.

Merkittävä osa tehtäväalueista saavutti sekä taloudelliset että toiminnalliset tavoitteensa. Sen vuoksia jokaista tehtäväaluetta ei ole mainittu nyt erikseen ellei toiminnassa ole ollut muuta, mihin lautakunta on halunnut kiinnittää valtuutettujen ja henkilökunnan huomiota. Strategian mukaisten tavoitteiden todentamista kuvaavia tunnuslukuja on tarkasteltu aiempaa laajemmin. Lausuntopyyntöjä arviointikertomus ei tällä kerralla sisällä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi on pääasiassa tehty vertailemalla tilinpäätöstä talousarvioon. Keskeisiä arviointiperusteita ovat olleet myös johtavien viranhalti-

¹ Tulee voimaan 1.6.2017.

joiden kuuleminen lautakunnan kokouksissa ja arviointikertomusta laadittaessa, selvityspyynnöt vastuunalaisilta viranhaltijoilta sekä tutustumiskäynnit kaupungin toimintayksiköissä. Lautakunta on myös arvioinut ovatko hallintokunnille asetetut tavoitteet yleensä olleet riittäviä ja toimintaympäristön muutosten mukaisia.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2016:

Juha Haapakoski, puheenjohtaja
Lauri Laine, varapuheenjohtaja
Reija Kääriäinen, jäsen
Jouko Numminen, jäsen
Tapio Pentti, jäsen
Jenni Pirkola, jäsen
Hanna-Sofia Poussu-Olli, jäsen
Erkki Rantanen, jäsen
Anne Tirkkonen, jäsen
Riikka Söderlund, sihteeri

Vuoden 2016 aikana tarkastuslautakunnan kokouksissa olivat paikalla seuraavat tarkastuslautakunnan varajäsenet:

Ville Vuorio
Virva Raittola-Lehmuskoski
Jyrki Heino
Veikko Mäkelä

1.2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana kymmenen kertaa. Tarkastuslautakunnassa on kaksi jaostoa, jotka suorittavat arviointi- ja tutustumiskäyntejä kaupungin eri tulosyksiköihin ja muihin kohteisiin. Toinen jaosto keskittyy sosiaali- ja terveyspalveluiden ja toinen ympäristöviraston ja teknisten palveluiden seuraamiseen.

Arviointi- ja tutustumiskäyntejä on tehty Naantalin Energialle 15.2, rahatoimeen 21.3, Merimaksun ja Velkuan kouluihin (palveluverkkosuunnitelma) 12.10 sekä Naantalin Aurinkosäätiöön 16.11.

Tarkastuslautakunta kuuli kokouksissaan kaupunginkamreeri Juha Heinosta, sosiaali- ja terveysviraston talouspäälikkö Airi Laurilaa, ympäristöviraston talouspäälikkö Pirjo Kankarista, elinkeinoasiamies Jorma Rantaa ja henkilöstöpäälikkö Laura Sauramaa.

1.3. Tilintarkastus

Naantalin kaupunginvaltuusto on valinnut kaudelle 2013–2017 kaupungin tilintarkastusyhteisöksi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n. Naantalin kaupungin vastuulliseksi tilintarkastajaksi nimettiin JHTT, KHT Leif-Erik Forsberg. Tarkastuslautakunnan kanssa yhteistyössä toimi tilintarkastajat HTM Jyrki Määttä ja KHT JHT Pertti Keskinen, jotka ovat myös osallistuneet tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tilintarkastajat toimittavat tarkastuslautakunnalle säännöllisin väliajoin tilintarkastuksen väliraportteja. Tilintarkastajat toimittivat yhteenvedon tilikauden aikaisesta tarkastuksesta 14. joulukuuta ja yhteenvedon tilinpäätöstarkastuksesta 31. toukokuuta.

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy valmisteli tarkastuslautakunnalle alustavan suunnitelman vuosien 2013 - 2017 tilintarkastuksesta. Suunnitelmassa kerrottiin tarkastuksen tavoitteet, suoritettavat toimenpiteet vuosittain, toimialojen tarkastus, joissa vuosittain on tarkempi läpikäynti valittuihin toimialoihin. Tilintarkastuksen toteuttamisesta ja havainnoista on raportoitu tarkastuslautakunnalle. Tilintarkastus sisältäen tarkastuslautakunnan kanssa tehty tehtävät olivat 45 työpäivää.

2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1. Toiminnalliset tavoitteet ja niiden arviointi

Naantalin kehitysnäkymät muuttuivat myönteisemmiksi vuoden 2016 aikana. Työttömyyden määrä on alentunut syksystä 2015 alkaen. Keskimääräinen työttömyysaste oli 0,9 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2015. Joulukuussa työttömiä oli 10,1 prosenttia kun vuotta aikaisemmin luku oli 11,6.

Yritystonttien ja omakotitalotonttien kysyntä kasvoi muutamiin aikaisempiin vuosiin verrattuna. Rakennuslupahakemukset asuntotuotantoa varten kääntyivät vuonna 2016 kasvuun.

Manner-Naantalin osayleiskaavan valmistelua jatkettiin vuonna 2016. Palautteen perusteella kaavaehdotukseen tehtiin runsaasti muutoksia. Kaavan valmistelutyö saatiin lähes valmiiksi vuoden 2016 loppuun mennessä.

Maskun ja Naantalin valtuustot käsittelivät helmikuussa 2016 valtion asettamien kuntarakenneselvittäjien ehdotuksen, jonka mukaan Maskun kunta olisi yhdistynyt Naantalin kaupunkiin 1.1.2017.

Naantalin väkiluvun kasvutavoitteena on n. 4000 uutta asukasta vuoteen 2035 mennessä eli n. 200 uutta asukasta vuodessa. Tavoitteesta ollaan vielä selkeästi jäljessä.

Luonnonmaalla sijaitsevan Villan tilan etuosto-oikeusasiaan saatiin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu. Oikeudenkäyntikulut olivat huomattavat. Oikeuden päätöksessä kiinnittyi huomio siihen, että oikeus hylkäsi osan Naantalin kaupungin perusteista etuosto-oikeuden käytölle.

Kaupunki selvitti useiden vuosien ajan eri vaihtoehtoja ateria- ja siivouspalveluiden sekä kiinteistönhoidon tehostamiseksi. Kaupunginhallitus teki elokuussa päätöksen, jonka mukaan palvelut tuotetaan tulevaisuudessa pääosin kaupungin omana työnä. Tavoitteena on saavuttaa portaittain kasvava säästö ulkoisissa toimintamenoissa. Säästötavoite on vuonna 2017 noin 0,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2019 noin 0,6 miljoonaa euroa vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna. Ratkaisun jälkeen kaupunki on menettänyt Naantalin Aurinkosäätiön ateriapalveluiden hoidon.

Tilinpäätöksen taloudellinen tulos on merkittävästi parempi kuin alkuperäisissä talousarvioissa ja tulosennusteissa arvioitiin.

Alkuperäisen talousarvion mukaan toimintakate oli -92,3 miljoonaa euroa ja toteutunut toimintakate on -91,2 miljoonaa euroa. Ero on +1,0 miljoonaa euroa.

Keskeisiä eroja alkuperäisen talousarvion ja tilinpäätöksen välillä ovat seuraavat:

- + Toimintatuotot ylittyivät 1,6 miljoonaa euroa
- Toimintamenot ylittyivät 0,6 miljoonaa euroa

- + Verotulot ylittyivät 3,6 miljoonaa euroa
- + Valtionosuudet ylittyivät 0,5 miljoonaa euroa
- + Rahoituserien nettotulo ylittyi 0,4 miljoonaa euroa
- + Satunnaisia tuloja syntyi 0,3 miljoonaa euroa
- + Poistot alittuivat 0,2 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmassa vuosille 2015 – 2018 Naantalin valtionosuuksien määrän arvioitiin putoavan merkittävästi lähivuosina. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Vuoden 2015 tilinpäätöksestä valtionosuudet ovat kasvaneet 1,2 miljoonaa euroa.

Henkilöstömenot alittuivat 1,1 miljoonaa euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Ali-
tuksesta 0,6 miljoonaa euroa johtuu lomapalkkavelan pienentymisestä.

Henkilöstömenot, joista on poistettu lomapalkkavelan vaikutus, kasvoivat hieman (+0,6 %) vuoteen 2015 verrattuna. Vastaavasti eliminoidut ”Palkat ja palkkiot” laskivat vuoteen 2015 verrattuna 0,3 miljoonaa euroa (-0,3 %). Maksettujen palkkojen ja palkkioiden määrä on vähentynyt kolmena vuonna peräkkäin. Eläkekulut laskivat 0,3 miljoonaa euroa (-3,0 %). Sosiaaliturvamaksut kasvoivat 0,7 miljoonaa euroa (+ 31,7 %).

Toimialojen toimintakatteet toteutuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna seuraavasti:

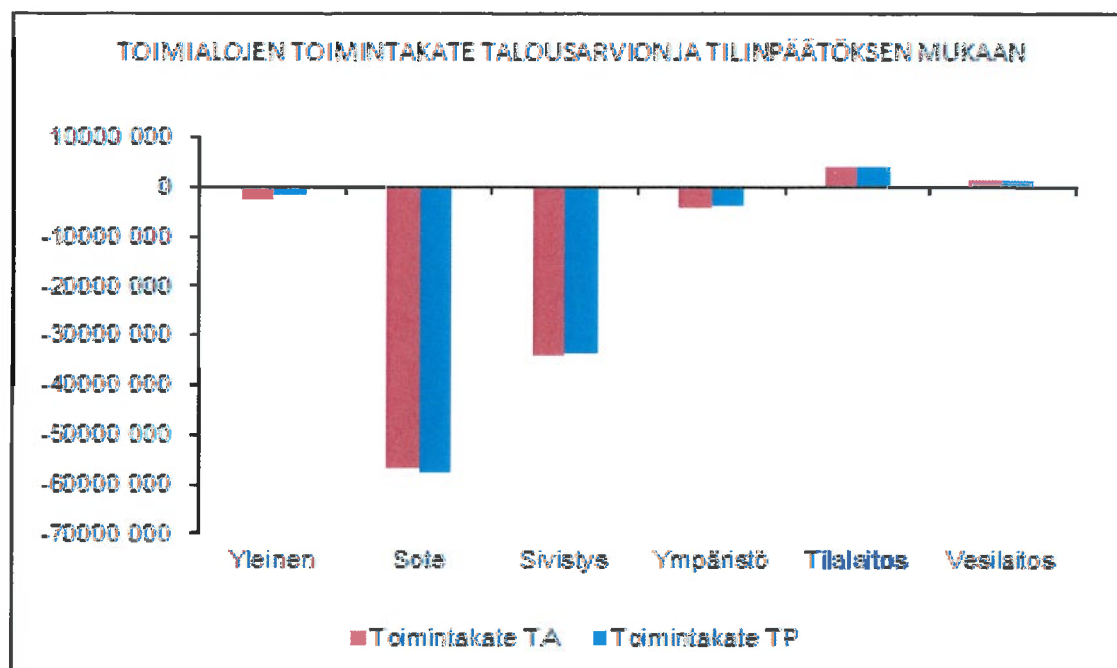
- + Yleisen toimialan toimintakate on 1,2 miljoonaa parempi
- Sosiaali- ja terveystoimen toimintakate on 0,9 miljoonaa heikompi
- + Sivistys-toimialan toimintakate oli 0,3 miljoonaa parempi
- + Ympäristöviraston toimintakatteen oli 0,4 miljoonaa parempi.

Tarkastuslautakunta arvion mukaan toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääosiltaan vuonna 2016.

Vuoden 2015 tilinpäätöksen valmistumisen viivästyminen kuntalain asettamasta takarajasta toisena vuonna peräkkäin ei ollut tavoitteiden mukaista. Vuoden 2016 tilinpäätös kuitenkin valmistui aikataulussa ilman edellisen vuoden kaltaisia ongelmia.

Uuden vesihuoltolain edellyttämä työ hulevesilaitoksen perustamisesta ja kustannusten erottamisesta vesihuollon tuloista ja menoista jatkui tilikauden aikana. Lain mukaan toimintakertomuksessa tulee esittää ymmärrettävässä muodossa tiedot vesihuollon hintatasosta, tehokkuudesta, laadusta ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista. Näitä tunnuslukuja ei toimintakertomus sisältänyt. Koska tunnuslukujen tietojen esittämistä ei ole vielä valtakunnallisesti yhtenäistetty, voidaan nykyistä tapaa pitää vielä perusteltuna.

Kanne Nesteen maksuja koskevasta sopimuksesta oli käsiteltävänä välimiesoikeudessa. Kanteesta tuli päätös ennen tilinpäätöksen valmistumista. Päätös ei ollut kaupungin tavoitteen mukainen.

	Yleinen	Sote	Sivistys	Ympäristö	Tilalaitos	Vesilaitos
Toimintakate TP	-1 452	-57 713	-33 721	-3 857	3 967	1 534
Toimintakate TA	-2 640	-56 841	-34 065	-4 061	3 954	1 384
Muutos TA:sta TP:een	1 188	-872	344	205	14	150

2.2. Strategian toteuttamisen arviointi

Naantalin Kaupunkistrategia kirjoitettiin käytännön tavoitteiksi ensimmäisen kerran vuoden 2016 talousarviossa ja tavoitteiden saavuttamista ovat toimialat raportoineen vuoden 2016 tilinpäätöksessä. Strategia on jalkautettu kattavasti kaikille tehtäväalueille.

Strategiaan kirjattu ensimmäinen tavoitteiden uudelleen tarkastelu tapahtuu uuden valtuustokauden alussa vuoden 2017 syksyllä.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan päättyneen tilikauden toiminnallisia ja taloudellisia lukuja voidaan pitää myös strategiatyön onnistumisen tuloksena. Henkilökunnalle strategian sisäänajo on ollut ilmeisen rankka. Työ on kuitenkin kannattanut.

Tarkastuslautakunta on arvioinut strategian pohjalta eri tehtäväalueiden tavoitteita ja tulosten raportointia. Taloudelliset tavoitteet saavutettiin läpi linjan varsin hyvin. Toiminnallisten tulosten ja käytettyjen resurssien kohdentamisessa on myös edistytty.

Kun suurissa linjoissa on onnistuttu ja edistytty hyvin, on tarkastuslautakunta voinut tiivistää raportointia. Arviointikertomuksessa esitetyt huomiot tai huomautukset on tarkoitettu kannustukseksi ja hyvän kokonaisuuden hiomiseksi vielä paremmaksi, jos mahdollista.

2.2.1. Palvelustrategian arviointi

Naantalin Palvelustrategia laadittiin vuosille 2013 -2016.

Ohjelmakauden saavutuksista ei ollut käytettävissä yhteenvertausta. Tarkastuslautakunnan arvioon mukaan Palvelustrategialla on ollut myönteinen vaikutus toimialojen tehtävien suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa. Osa strategiassa mainituista tavoitteista on toteutunut, osa ohitettu ja tilalle on tullut muita merkittäviä hankkeita, joita strategiassa ei ole mainittu.

Suurin hankkeista oli ympäristövirastolle kuuluvien ateria- ja siivouspalveluiden sekä kiinteistöhuollon palveluselvitys, joka ratkaistiin vuoden 2016 aikana.

Tilinpäätöksessä ja henkilöstökertomuksessa tehtäväalueilta on raportoitu ratkaisun jälkeen tapahtuneista myönteisistä muutoksista toimintatavoissa ja entistä yksilöidyimmistä kustannustavoitteista.

Suoritteille on määritetty yksikköhintoja, jotka ovat yhteismitallisia yleisesti tiedossa oleviin lukuihin. Toimintakertomuksessa on myös todettu onko tavoite saavutettu vai ei. Samankaltaista kehitystä voidaan odottaa myös muilta tehtäväalueilta vuoden 2017 toimintakertomuksessa.

2.2.2. Tavoiteorganisaation arviointi

Edellisellä valtuustokaudella asetettu tavoite uudesta viran- ja toimenhaltijoita koskevasta Tavoiteorganisaatiosta ei toteutunut aikataulussa eikä työtä jatkettu vuoden 2016 aikana. Sen sijaan uuden kuntalain edellyttämän hallintosääntömuutoksen yhteydessä valmisteltiin luottamushenkilöorganisaation muutosta, joka hyväksyttiin valtuuston kokouksessa maaliskuussa 2017.

2.2.3. Elinkeino-ohjelman arviointi

Kaupunginvaltuuston 24.2.2014 hyväksymän Naantalin Elinkeino-ohjelman mukaan kaupungin aktiivisen elinkeinopolitiikan tavoitteena on luoda Naantalissa toimiville ja toimintaansa laajentaville sekä kaupunkiin asettuville uusille yrityksille hyvät toiminta-edellytykset. Työpaikkamäärän kasvun avulla turvataan kaupunkiseudun keskimäärää parempi työllisyys. Elinkeino-ohjelma kuuluu kaupungin tärkeimpiin toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin.

Elinkeino-ohjelman vahvistamisen jälkeen kaupunkiin on perustettu uusi elinkeinoasiamiehen virka kaupunginjohtajan tueksi toteuttamaan ohjelmaa. Lisäksi yhteistyö ja taloudelliset panostukset Turun seudulliseen yhteistyöhön ovat säilyneet ennallaan tai mieluummin kasvaneet. Valtuusto on kasvattanut merkittävästi sekä taloudellisia resursseja että henkilöresursseja yritysten toimintaedellytysten parantamiseen Naantalissa valtuustokauden aikana.

Kaupunkisuunnittelujaoston tehtäväalueelle on kirjattu strategiseksi tavoitteeksi vuodelle 2016 Naantalin vetovoiman vahvistaminen hyvänä asuin- ja yrityskaupunkina. Tavoite on toteutunut siten, että markkinointitoimenpiteiden suunnitelmallisuutta ja näkyvyyttä on lisätty ja elinkeinoasiamiehen työpanoksella on kyetty lisäämään erityisesti teollisuustonttien luovutuksia. Toimenpiteet ovat tukeneet myös omakotitonttien luovutusten määrän kasvua. Tehtäväalueelle on kirjattu elinkeinoasiamiehen asiakas- ja tapahtumamäärät, joihin lukuihin sanotaan sisältyvän yrityskäynnit ja merkittävimmät puhelut, messutapaamiset tai taustatyöt, jotka johtavat jatkotoimenpiteisiin. Myös lehdet, joissa on harjoitettu markkinointia, on mainittu lyhyesti. Elinkeinoasiamiehen palkkamenot eivät sisälly tehtäväalueen henkilöstömenoihin.

Tarkastuslautakunnan edellisessä arviointikertomuksessa esittämä toive elinkeinotoimintaa käytettyjen taloudellisten resurssien ja saavutettujen tulosten esittämisestä omana raporttina ei ole toteutunut.

Toimintakertomuksessa ei ole myöskään raportoitu vuoden 2016 aikana aloittaneesta uudesta Turun seudun kuntien omistamasta elinkeinotoimintaa edistävästä yhtiöstä, Turun seudun Kehitys Oy:stä, joka rahastoi osan kaupungin maksamasta asukasmäärään perustuvasta maksusuudesta Naantalin tulevia tarpeita varten eikä mainitun rahaston käyttötärpeestä.

Tarkastuslautakunta on pyrkinyt hankkimaan tietoa ja arvioimaan eri tehtäväalueiden tekemästä elinkeinotoimintaa edistävästä toimista ja kuluista. Saaristolautakunnan ja Naantalin Matkailu Oy:n toiminta voidaan suurelta osalta toteuttavan ohjelman tavoitteita. Naantalin Satama Oy:n rooli on keskeinen teollisuuden ja tuontia- ja vientiä harjoittavien yritysten sijoittumisen ja toiminnan edistämisen kannalta. Yrityksistä huolimatta lautakunta ei ole pystynyt arvioimaan elinkeinotoimintaan käytettyjen varojen tarkkaa määrää ja ovatko tulokset sen arvoisia.

Yritysilmapiiritutkimuksen mukaan Naantalin asema on kohentunut edellisestä vuodesta. Myös keskeisten kaavojen valmistuminen voidaan katsoa edistävän tavoitteita, joista tulokset näkyvät vasta myöhemmin.

Yhteistyöhön yritysten kanssa on panostettu ja hankkeiden nopeaan käsittelyyn on kiinnitetty huomiota.

Kuluvan vuoden alussa elinkeinotoiminnan menoja on alettu kirjata uudella tavalla, joka antaa tarkemman kokonaiskuvan työn tuloksista ja kustannuksista ensi tilinpäätöksen yhteydessä.

2.3. Kokonaistaloudelliset tavoitteet

Kaupungin asettamat kokonaistaloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Toimialojen toimintakate oli parempi eli verotuloilla ja valtionosuuksilla katettavaksi jäävä osuus menoista oli arvoitua pienempi.

Kaupungin tilikauden tulos on + 2 937 609,09 euroa. Tuloutettaessa poistoeroja suunnitelman mukaan 70 451,52 euroa ja purettaessa maanostoon tehtyä varausta 1 000 000 euroa, muodostuu kaupungin tilikauden ylijäämäksi + 4 008 060,61 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään.

Kaupungilla on taseessaan aikaisemmilta vuosilta kumulatiivista ylijäämää 43,7 miljoonaa euroa. Kaupungin kokonaisylijäämä nousee noin 47,7 miljoonaan euroon.

Kuntatalouden tavoitteena ei ole ylijäämien kerääminen. Suunnittelun tavoite on pitää menot ja tulot tasapainossa.

Naantalin tehtäväalueiden kustannusrakennetta ja taksojen tasoa ja niiden tuottojen tasoja verrattaessa valtakunnan keskiarvoon, kaupungin palveluiden yksikkökustannukset eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta ovat Tilastokeskuksen tietojen mukaan valtakunnan keskiarvossa tai sen yläpuolella. Myös taksat ovat muuta maata korkeammat tai niiden tuotto on keskiarvon mukaisilla hinnoilla muuta maata korkeampi.

Kaupunginjohtajan katsauksessa todetaan huoli siitä, onko kaupungin omistamat sosiaali- ja terveystoimen tilat enää samassa käytössä sote-uudistuksen siirtymäkauden jälkeen ja pystytäänkö niitä tarjoamaan kilpailukyisellä hinnalla.

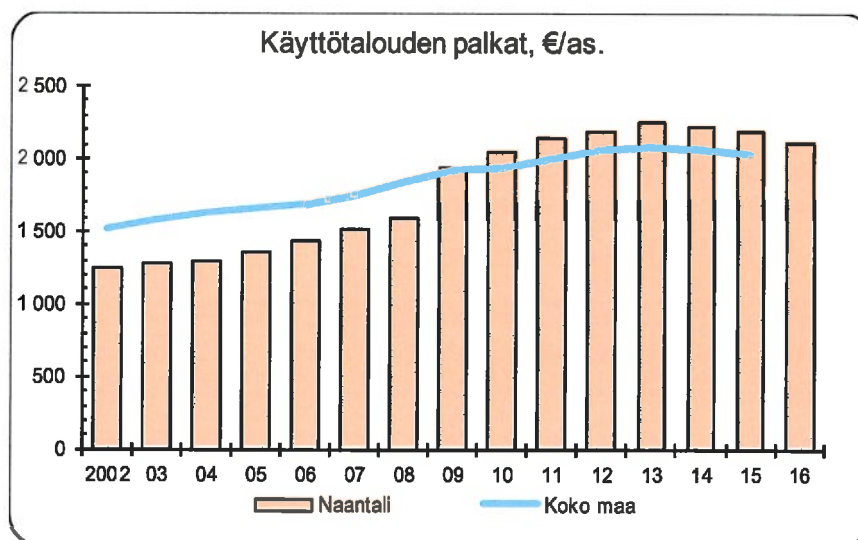
Vuoden 2017 talousarviota valmisteltiin todellista synkemmässä tilanteesta. Veronkorotuspäätös tehtiin tilanteessa, jossa vuoden 2016 tilinpäätöksen arvioitiin olevan 3 miljoonaa euroa alijäämäinen, valtionosuudet 0,5 miljoonaa ja verotulot 3,6 miljoonaa euroa toteutunutta pienemmät. Silloin veroprosentin korotus vielä tuntui perustellulta.

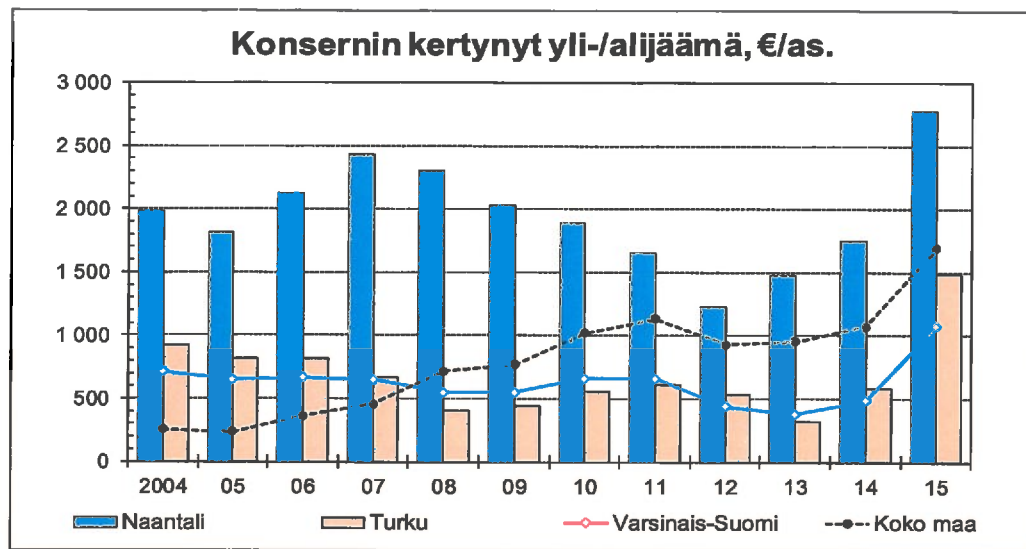
Kaupungin tukipalveluiden tulevaisuus ei kuitenkaan riipu siitä, onko kaupungilla riittävästi verotuloja, vaan siitä tuotetaanko tukipalvelut kilpailukyiseen hintaan. Vaatimus koskee myös muita kuin tukipalveluita.

Tarkastuslautakunta yhtyy kaupunginjohtajan näkemykseen siitä, että palvelurakennetta ja palveluiden hinnoittelua on tarkasteltava siltä kannalta, että kuntalaisten maksurasitusta pystytään keventämään.

Palvelujen kustannusvertailussa tulee käyttää useita mittareita. Menojen määrä asukasta kohti tai suoritteiden kappalemäärä vuodessa ei useinkaan ole riittävän tarkka tunnusluku toiminnasta.

Kunta voi sijoittua hyvin menovertailussa asukasta kohti, jos esimerkiksi vammaisten tuetun asumispalvelun piirissä asiakkaita on vähän. Samalla euromäärällä kustannusvertailu asumispalvelun kustannus per asiakas voi olla yksi maan korkeimmista.

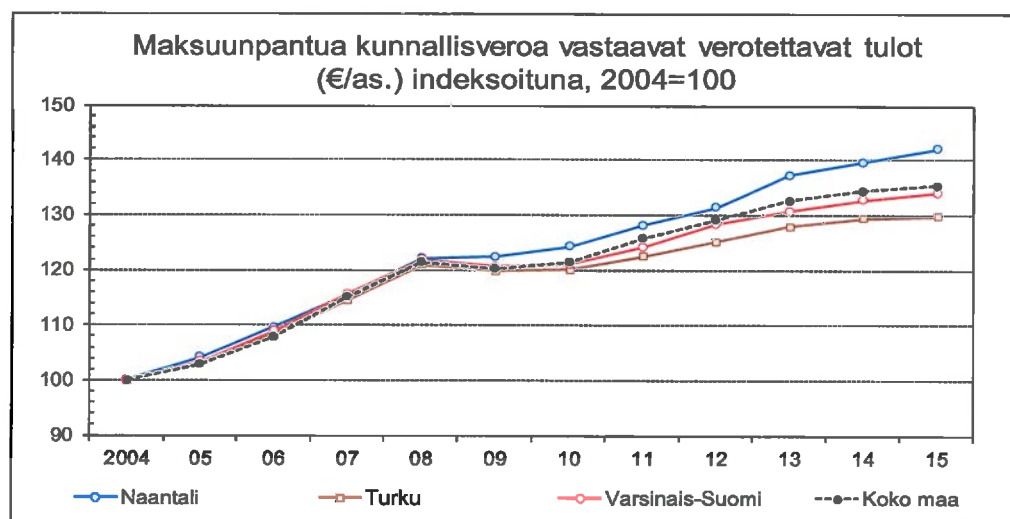
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, €/as.

	2004	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Naantali	1 982	1 819	2 120	2 428	2 302	2 027	1 893	1 659	1 231	1 483	1 755	2 778
Turku	917	817	816	671	402	442	560	608	534	322	585	1 491
Varsinais-Suomi	713	649	666	649	547	547	662	659	442	379	486	1 076
Koko maa	253	234	362	457	716	788	1 020	1 130	931	954	1 071	1 694

Suomen Kuntaliitto

Lähde: Tilastokeskus

29.3.2017

Verotettavat tulot (€/as.) indeksoituna

	2004	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Naantali	100,0	104,1	109,5	115,4	122,1	122,4	124,2	128,1	131,3	137,2	139,5	142,0
Turku	100,0	103,2	108,2	114,4	120,8	119,8	120,0	122,5	125,1	127,9	129,4	129,8
Varsinais-Suomi	100,0	103,3	108,8	115,7	121,9	120,5	121,0	124,1	128,3	130,7	132,7	134,0
Koko maa	100,0	102,9	107,9	115,1	121,4	120,3	121,5	125,9	129,2	132,8	134,4	135,4

Suomen Kuntaliitto

Lähde: Verohallinto

29.3.2017

2.4. Keskushallinto

2.4.1. Tietohallinto

Tarkastuslautakunta on edellisissä arviointikertomuksissa kiinnittänyt huomiota kaupungin tietohallinnon tehtäväalueeseen liittyviin teknisiin ongelmiin, jotka ovat näkyneet mm. tietokatkoksina, tiedon menetyksinä ja verkon hitautena. Tietohallinto on pyrkinyt ratkaisemaan ongelmat niin hyvin ja nopeasti kuin mahdollista. Kauden lopussa vuoden 2016 tavoitteista varsin monen toteutuminen oli siirtynyt vuodelle 2017.

Kaupunginhallitus teetti vuoden 2016 aikana auditoinnin tietohallinnon nykyisistä resursseista, taidosta ja kokonaisuuksien hallinnasta. Tietohallinnon toiminnan ja it-johtamisen kypsyysnyky- ja tavoitetilasta on alla kaavio.

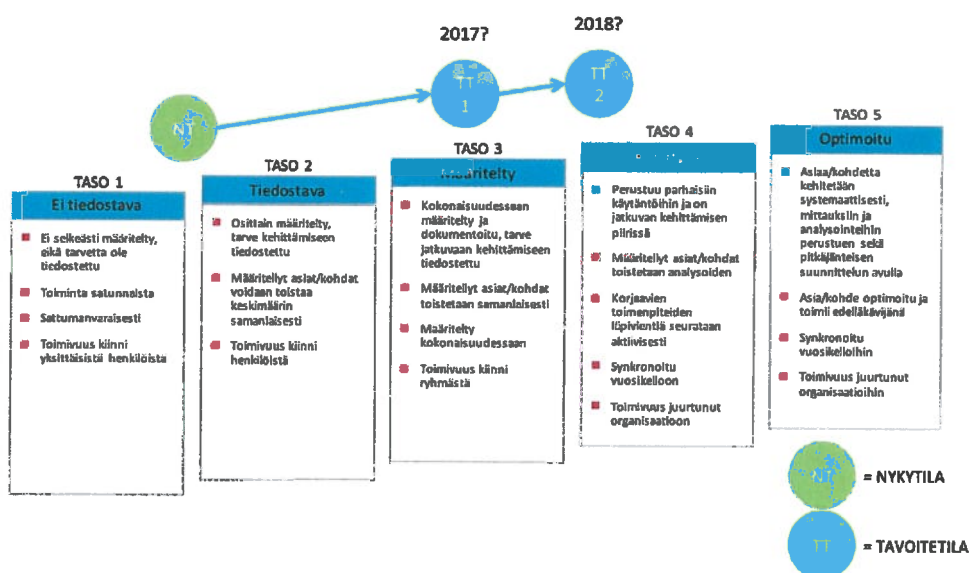
Kaupungin uudessa strategiassa kaupunkitason tavoitteissa tietohallinto nähdään keskeisenä osana työprosessien kehittäjänä. Uusi tekniikka tulee nähdä myös keskeisenä kaupungin menestystekijänä. Tarkastuslautakunnan mielestä auditoinnin seurauksena asetettu tavoitetaso vuodelle 2018 on tietohallinnolle vaativa, mutta ei kuitenkaan tue riittävästi kaupunkitason tavoitetta. Rima on asetettava vielä korkeammalle.

Digitalisaatio hävittää vanhoja työpaikkoja ja synnyttää uusia. Vanhoilla jäljelle jäävillä työpaikoilla uutta tekniikkaa pitää soveltaa rohkeasti ja ennakkoluulottomasti.

Lautakunnan mielestä Naantalin tietotaidon strategia, visio, resurssit ja aikataulu on hyvä kirjoittaa omaksi ohjelmaksi, jossa eri tehtäväalueiden nykytila, tarpeet, pelot ja tulevaisuuden näkymät olisi nykyistä selkeämmin yksilöity ja aikataulutettu.

Monissa kaupungeissa tietohallinto kulkee kehityksen ja uudistusten eturintamassa.

Tietohallinnon toiminnan ja IT-johtamisen kypsyysnyky- ja tavoitetila?

2.5. Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtäväalueet

Toimintakertomuksessa todetaan, että "Sote-palvelut on kyetty tuottamaan laadukkaasti, mutta maakunnan keskiarvoa edullisemmin". Varsinaiset palveluiden kustannusten vertailutiedot kuitenkin puuttuvat.

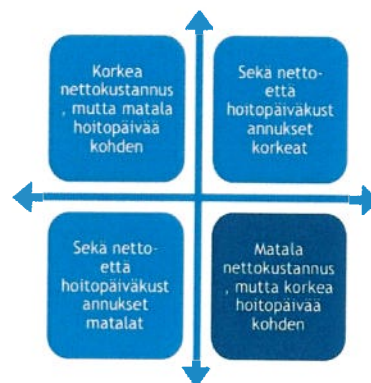
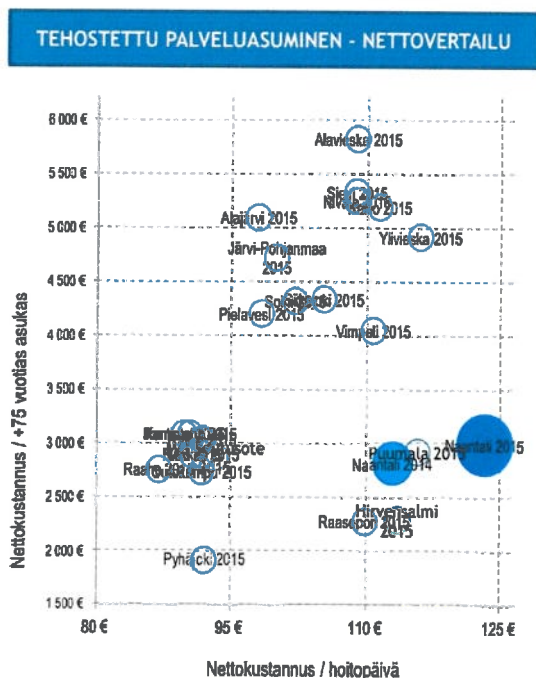
Toimintakertomuksen mukaan Naantalin Aurinkosäätiön uudisrakennukseen sijoittuvat muistisairaiden asiakkaiden asumisyksiköt lisäävät sosiaali- ja terveyspalveluiden menoja vuodesta 2017 lukien.

Soten toimitilojen ja palvelurakenteen selvitys ei toteutunut. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan aikuisten mielenterveyspalveluita, vanhusten tuettuja asumispalveluita ja vammaisten asumispalveluita tarjoavien yritysten tai yhteisöjen kanssa on solmittu palvelusopimuksia, joiden hintataso on muuta maata korkeampi. Maisemamallin vertailussa Naantalin kustannustaso per asiakas on vertailukuntien korkein tai korkeimpia.

Tarkastuslautakunta suosittelee selvityksen tekemistä kaikista asumispalveluiden ostopalvelusopimuksista korkean kustannustason syiden selvittämiseksi. Hoitopäivän hintaa tarkasteltaessa on huomioitava monenlaiset tavat järjestää palveluasuminen ja arvioitava hyötyjä erityisesti asiakkaan kannalta.

Hoito- ja hoivapalvelut

TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN

Kunta	Tehostettu palveluasuminen	% osuus (raportin kuluista)
Naantali 2015	6 523 724 €	10,5 %

Maisemamallin vuoden 2015 raportin mukaan tehostettu palveluasuminen on Naantalissa hyvin, mutta muita kalliimmin hoidettu. Hoito on järjestetty lähinnä omana työnä. Palvelun

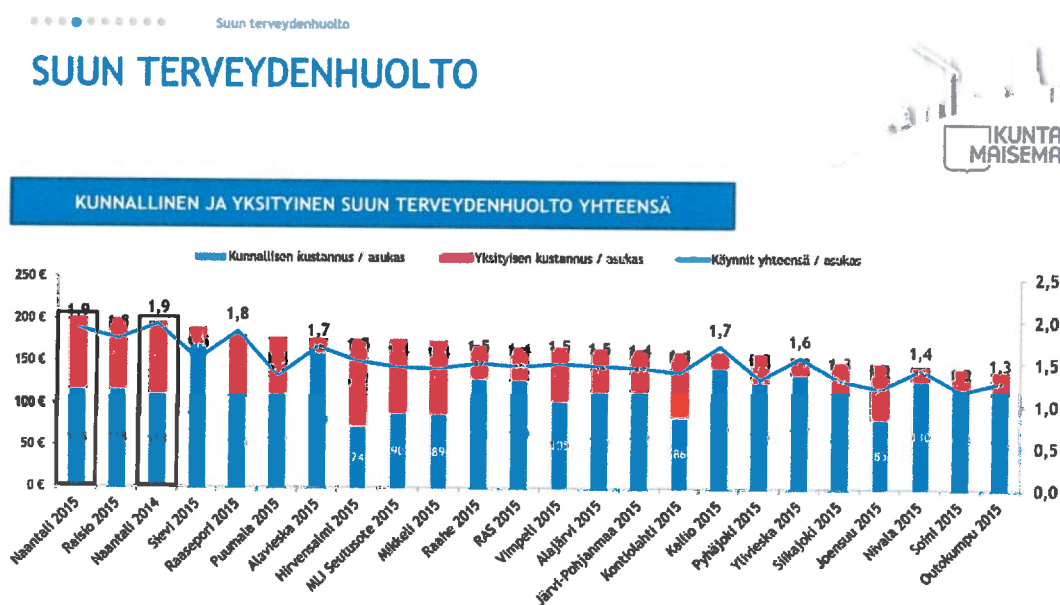
piirissä on vähän asiakkaita 75 vuotta täyttäneistä, mutta hoitopäivän hinta on vertailukunnista korkein.

2.5.1. Terveyspalvelut

Terveyspalveluissa saavutettiin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Naantalilaisista 42 vaihtoi palveluntuottajakseen muun kuin Naantalin terveyskeskuksen ja 162 ulkopaikkakuntalaista valitsi Naantalin terveyskeskuksen, mikä oli talouden kannalta hyvä asia.

Hammaslääkärin vastaanotolla oli potilaskäyntejä 25 869 eli 107 käyntiä työpäivää (242) kohti. Hammaslääkäreitä Naantalin terveyskeskuksessa on 10.

Suun terveydenhuollon tehokkuudesta tarvitaan yksityiskohtaisempi tilasto potilasmäärästä per lääkäri per työpäivä ja sen vertailu muihin terveyskeskuksiin. Ostopalvelun edullisuuden tai kalleuden todentamiseksi tarvitaan keksimääräinen kustannus käynti per potilas ja vertailutieto muista kunnista. Ohessa on Kuntamaiseman vertailutieto vuodelta 2015.

- Kun lasketaan yhteen sekä yksityinen että kunnallinen suunterveydenhuolto, käyntejä asukasta kohden on paljon.
- Kustannukset ovat korkeat, eli kunnallisen suun terveydenhuollon korkea peittävyys ei laske yksityisen sektorin käyttöä.

Tieda - Vertaa - Ohjaa

Kunta	Hammashuolto, sis. kunnallinen ja yksityinen
Naantali 2015	3 784 917 €

78

Tuoreimmassa Kuntamaisema 2015 vertailussa Naantalin suun terveydenhuollon kustannukset on yksi vertailukuntien korkeimpia.

2.5.2. Kuntoutus ja aikuisten psykososiaaliset palvelut

Kuntoutustoiminnan tehokkuutta kuvaavat vertailutiedot puuttuivat. Talousarvion vuosittaisen kasvuprosentti, tavoitteena oli vain palkkamenojen kasvu.

Psykiatrian laitospäivien määrä nousi oli 18,3%, mikä näkyy erikoissairaanhoidon kustannusten nousuna.

2.5.3. Erikoissairaanhoidon ja muut ostopalvelut sairaanhoitopiiriltä

Haettu määrärahamuutosta 1,4M€, jonka jälkeen budjetti alittui. Ylitti alkuperäisen talousarvion 736.900€ ja ylitti VSSHP:n arvion 63.000€.

2.5.4. Vammaispalvelut

Vammaispalvelun suurin ylitys tapahtui tehostetussa palveluasumisessa ja henkilökohtaisessa avussa. Vammaispalvelut ylitti budjettinsa myös vuonna 2015.

Suovuoren asumispalveluyksikön palveluiden kilpailutuksessa kaupunki on edellyttänyt autetussa asumisessa 0,63 henkilöstömitoituksen ja vahvasti autetussa asumisessa 0,8.

Vammaispalveluiden tehtäväalue ylitti talousarvion yhteensä noin 747 000 eurolla. Talousarviota laadittaessa syksyllä 2015 ei pystytty arvioimaan uusien asiakkaiden määrää ja heidän palvelutarpeitaan vuodelle 2016. Vammaislain mukaan esimerkiksi henkilökohtainen apu ja kuljetuspalvelut ovat vaikeavammaisen kriteerit täyttävälle asiakkaalle subjektiivinen oikeus.

Suurimmat ylitykset johtuvat tehostetun palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun kustannusten lisääntymisestä. Vaikeavammaisten ja kehitysvammaisten asumispalveluihin on tullut vuonna 2016 8 uutta asiakasta. Asumiskustannukset vaihtelevat vuositasolla 40 000-100 000 euroa/vuosi/hlö. Erityistilanteissa kulut voivat olla suurempia.

Henkilökohtaisen avun saajia on tullut 9 uutta henkilöä. Henkilökohtaisen avun kustannukset vaihtelevat keskimäärin 1 000 – 4 000 euroa/kk/hlö.

Tarkastuslautakunta tutustui sekä Suovuoren palvelutaloon että Aurinkosäätiön palveluyksiköihin. Molemmissa palvelut on järjestetty asiaan kuuluvalla tavalla.

Palvelutalon osalta kiinnittyi huomio tehtyihin palvelusopimuksiin. Palvelutalon asukkaat asuvat itsenäisesti omissa huoneissaan ja maksavat asunnosta vuokran kaupungille. Useimmat heitä ovat arkipäivisin säännöllisissä viriketehtävissä siten kuin heidän yksilölliset valmiudet edellyttävät.

Kaupunki maksaa palvelua ylläpitävälle säätiölle paitsi korvausta pääomasta myös ympäristövuorokautisesta palvelusta. Asukkaat ovat arkipäivisin mm. Raina Säätiön tai muiden tahojen tarjoamissa viriketehtävissä. Kaupunki maksaa vuorokausikorvausta palvelutalon palveluista ja eri korvausta virikepalveluista. Etenkin ostopalvelusopimuksia tehtäessä tulisi kiinnittää huomiota asiakkaan saaman palvelun määrään ja laatuun, ja arvioida asiakkaan hyödyn pohjalta sopimuksen kalleutta tai edullisuutta. Vammaisten asumispalveluiden kustannukset ovat edulliset laskettuna asukasta kohti, mutta maan korkeimpia kun verrataan hintaa per palvelua saava asiakas.

Vammaispalvelujen menojen arvioitua suurempi kasvu on toistunut useana vuotena peräkkäin. Vammaisten määrä ja tukipalveluihin oikeutettujen määrä on kuitenkin varsin tarkasti tiedossa. Myös uusien palvelujen kustannukset perustuvat ennalta allekirjoitettuihin sopimuksiin. Vammaispalvelun kustannusten seuranta ja raportointia on syytä tehostaa.

Vammaispalvelun toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Taloudelliset tavoitteet eivät toteutuneet.

2.5.5. Hoito- ja vanhushuoltopalvelut

Hoito- ja vanhushuoltopalvelut alittivat budjetin.

Perhehoidon kustannukset olivat viime vuonna n. 52 euroa vuorokausi kun se kaupungin hoitokodeissa oli 92 -161 euroa vuorokausi.

Hoitokotien paikat ovat käytännössä viimeistä sijaa myöten täynnä.

Toiminnallisten ja taloudellistenkin tavoitteiden saavuttamisessa on pääosin onnistuttu hyvin. Yleisenä huomiona edelleen toivoisi tarkempia mittareita, koska tavoitteiden toteutumisesta on vaikea arvioida.

Tuoreimman käytettävissä olevan Kuntatutkimuksen mukaan Naantalin hoivapalveluissa ympärivuorokautisen hoidon peittävyys yli 75-vuotiaiden keskuudessa on matala asukkaiden hyvän kunnon ja hyvän terveyden ansiosta. Tehostetun hoitopalvelun kustannus on hoitopäivää kohden korkea. Myös pitkäaikaislaitoshoidon kokonaiskustannus ja hoitopäivän hinta on korkea.

Aurinkosäätön kanssa kaupunki allekirjoitti vuoden lopulla uuden palvelusopimuksen, jossa vahvistettiin vanhat käytännöt sekä sovittiin tiedossa olevista muutoksista Aurinkosäätön laajennuksen valmistumisen jälkeen.

Laajennuksen valmistumisen jälkeen palveluun pääsyä odottavien määrä vähenee. Myös kotihoitajien ajomatkat ja matkoihin käytettävä ajoajat lyhenevät. Sosiaali- ja terveystieteiden kunta kuitenkin hyväksyi ehdotuksen, jonka mukaan toisen kerroksen valmiiden asuntojen käyttöönottoa lykättiin kevästä syksyyn henkilöstömenojen kasvun hillitsemiseksi vuoden 2017 osalta. Tarkastuslautakunnan mielestä kaupungilla oli käytännössä kaikki valmiudet ottaa asunnot käyttöön vuokrasopimuksen alkamisen ajankohdasta lukien. Esitetyt perustelut säästöistä tulee arvioida toteutuneiden kustannusten jälkeen eli vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN PAIKAT, HINNAT, HOITOPÄIVÄT JA KUSTANNUKSET SEKÄ ARVOT VUOSILLE 2017 - 2018

	Tilinpäätöstiedot:						Arvio:						Arvio:					
	paikat	tepa/	lyhyt	TP2015	hoitopv yht	kust.yht.	paikat	tepa/	lyhyt	TP2015	hoitopv yht	kust.yht.	paikat	tepa/	lyhyt	TP2015	hoitopv yht	kust.yht.
	yhteensä	laitos	€/hqv	€/hqv	€/hqv	€	yhteensä	laitos	€/hqv	arvio	€/hqv	€	yhteensä	laitos	€/hqv	arvio	€/hqv	€
Birgittakoti	63	54		123,51	20191	2493790	63	54		123,51	20191	2493790	63	54		123,51	20191	2493790
Birgittakoti kunt.			9	168,04	3486	585787			9	168,04	3486	585787			9	168,04	3486	585787
Mylynykivi1	16	14	2	92,82	5760	534643	16	14	2	92,82	5760	534643	16	14	2	92,82	5760	534643
Mylynykivi 2 (1.4.17 alk.)				92,82		0	19	19		92,82	5223	484969	19	19		92,82	5223	484969
Mylynykivi 3 (1.9.17 alk.)				92,82		0	19	19		92,82	2318	215157	19	19		92,82	2318	215157
Katavakoti Onnela	10	10		121,52	3557	432247	10	10		121,52	3557	432247	10	10		121,52	3557	432247
Katavakoti Jannela	16	16		132,49	5766	763937	16	16		132,49	5766	763937	16	16		132,49	5766	763937
Vinla	8	8		123,95	2867	355365	8	8		123,95	732	90731	8	8		123,95	732	90731
Vuodeosasto	40	7	33	163,72	14059	2301739	40	5	35	163,72	14059	2301739	40	5	35	163,72	14059	2301739
Kurmmeli	10	10		125,78	3639	457713	10	10		125,78	3639	457713	10	10		125,78	3639	457713
Aurinkosäätö *							35				120000		35					160000
ostopalvelut	12	12		102,82	4390	450352	8	8		102,82	3282	337455	8			102,82	2944	302702
YHTEENSÄ	175	131	44		63705	8375574	244	163	46		68015	8818386	244	155	46		73272	9119973
VK-TAVOITE (= 8 %)																		
YLIALI TAVOTTEEN																		

* Nykyisen kotihoidon henkilöstöresurssin arvioitu nettokustannus (kotihoitoon siirtyneiden osittain siirtyä Aurinkosäätöön)

ostopalvelut hoitopäivät 3562+Mantykylä /30 4292 460 949
perhehoito 1422 68167
Aurinkosäätö 910,201
2014 :77 osakasto

2.6. Koulutuslautakunnan tehtäväalueet

Sivistystoimessa strategisena tavoitteena oli varhaiskasvatuksen ja koulun palveluverkon kehittäminen. Toimenpide-ehdotuksia valmisteltiin, mutta valmiutta toimenpiteiden eteenpäin esittämiseen ei vielä ollut.

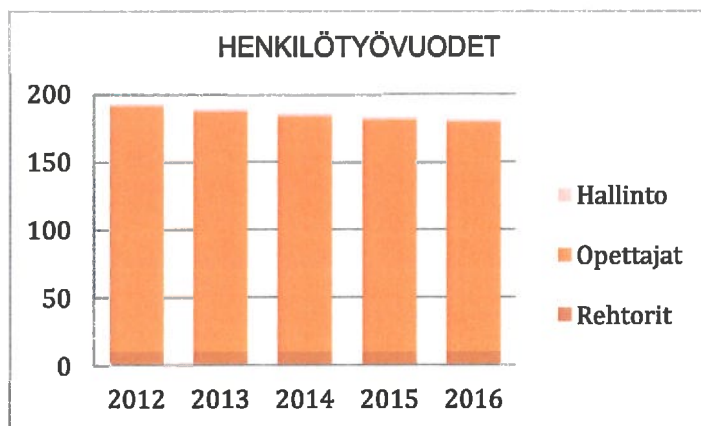
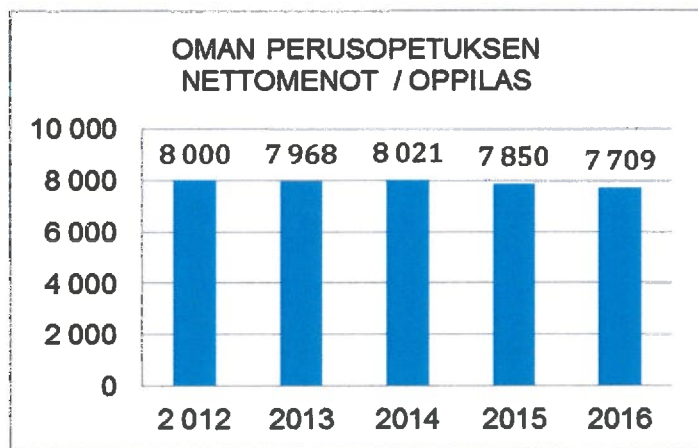
Hallinnossa saavutettiin taloudelliset tavoitteet.

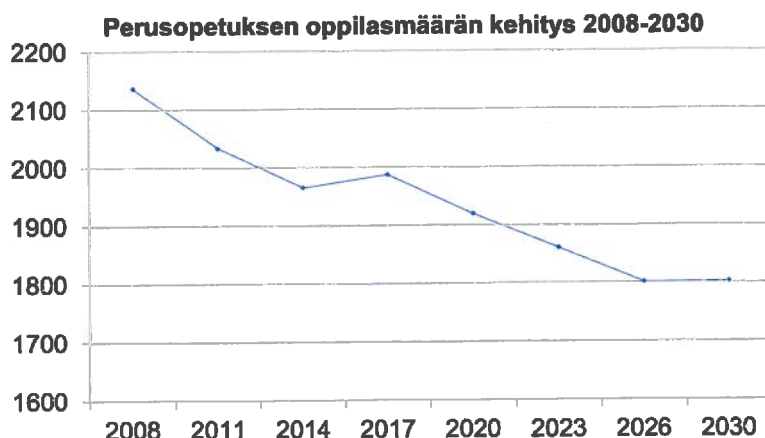
Varhaiskasvatuksessa saavutettiin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Hoitopaikan hinta laski 400 euroa/vuosi.

Perusopetuksen palveluverkkoselvitys ei edennyt asetetussa aikataulussa. Päälinjaukset oli määrä olla valmiina 30.6. mennessä ja toteuttamisaikataulusta päätetty 31.12. mennessä. Taloudellisissa tavoitteissa jäätin jälkeen hieman, mutta nettokustannukset olivat samaa tasoa tai pienemmän edelliseen tilinpäätökseen verrattuna.

Perusopetuksen oppilasmäärän kehitys ei ole toteutunut aivan niin jyrkkänä kuin on arvioitu, muttei myöskään ole perusteita ennusteen muuttamiseen.

Naantalin perusopetuksen kustannukset per asukas ovat valtakunnan keskiarvossa pienistä ikäluokista johtuen. Kustannus per oppilas on keskiarvoa selkeästi korkeampi.

2.7. Rakennuslautakunnan sekä kaavoitus- ja ympäristölautakunnan tehtäväalueet

2.7.1. Asemakaavoitus ja rakentamisen valvonta

Asemakaavoituksen taloudelliset tavoitteet saavutettiin, osin täyttämättä osan aikaan olleen arkkitehdin viran takia. Samasta syystä toiminnalliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet. Edellisen vuoden 7 kaavan sijasta valmistui vain yksi.

Vuonna 2016 hyväksyttiin Herrankukkaron asemakaava.

	2013	2014	2015	2016
Asemakaavat, hehtaaria	79,2	38,2	57,5	8,0
Rakennuslupien määrä	230	167	216	170
Poikkeamislupien määrä	29	10	20	10
Poikkeamislupien osuus rakennusluvista %	12,6	6,0	9,3	5,9

Rakennusvalvonta saavutti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Toimintakertomuksen mukaan lautakunta myönsi 12 rakennuslupaa. Kaupungissa on viireillä yhtä aikaa useita rivitalokohdetta, joiden toteutumisen aikatauluun pitää suhtautua varauksella aikaisempien vuosien pienen kysynnän takia. Tehtäväalueen toimintakertomuksen teksti ja taulukot ovat osin ristiriidassa keskenään.

Tilinpäätöksen mukaan Rantaravintolan peruskorjaustyö käynnistettiin vuoden 2016 aikana. Hankkeelle myönnettiin 240.000 euron lisämääräraha ja siitä käytettiin 113.889,30.

Tarkastuslautakunnan huomio kiinnittyi rakennustarkastajan myöntämään Rantaravintola-kiinteistön rakennuslupa 17-0116-R. Se on myönnetty 22. maaliskuuta 2017. Lupapäätös on saanut lainvoiman siitä 14 päivän kuluttua.

2.8. Ympäristövirasto

2.8.1. Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen ilmoittamat matkustajamäärät ja kustannuksten nousu ovat virheelliset.

Naantalin alueella Fölin linjoihin kertyi vuoden aikana yhteensä 544 305 nousua, jossa ovat koululaiskuljetukset mukana.

Tehtäväalueen kustannukset olivat 0,9 miljoonaa euroa ja hieman talousarviossa varattua suuremmat. Kuten vuonna 2015 koululaiskuljetusten kustannukset eivät nytkään sisälly menoihin. Sen sijaan matkustajatilastoissa ovat myös koululaiset mukana. Tehtäväalueen ilmoittama kustannus per nousu on laskettu kokonaismatkustajamäärän mukaan, vaikka siivistystoimi on maksanut erikseen 3 euroa per oppilas per suunta.

Koulukuljetukset on kirjattu Turun joukkoliikennelautakunnan kirjanpidossa lipputuloksi, joka on vähentänyt Naantalille tulevaa nettokustannusta. Joukkoliikenteen tehtäväalue näyttää omassa tilinpäätöksessään lähinnä vain tämän luvun. Kun netto summa jaetaan kokonaismatkustajamäärällä, saadaan tuntuvasti todellista kustannusta pienempi luku nousun hinnaksi.

Turun joukkoliikennelautakunta vastaa Fölin tuloista ja menoista. Sen menot olivat n. 50 miljoonaa euroa vuonna 2016. Alijäämä oli n. 17 miljoonaa euroa. Jos kuntien maksamat koululaiskuljetukset näytettäisiin menona eikä tulona, tappio 50 miljoonan euron liikevaihdosta on lähempänä 25 miljoonaa euroa kuin ilmoitettua 17 miljoonaa euroa.

Valtuuston olisi hyvä tietää muiden kuin koululaisten nousujen määrä, jotta kuva päivittäisestä ja itse maksavasta matkustajaliikenteestä Naantalissa ja Turun seudulla olisi mahdollisimman tarkka.

Kaikki varmasti pitävät joukkoliikenteen tukemista tärkeänä. Se ei poista vaatimusta, että päättäjillä oikeus saada tietää joukkoliikenteen todelliset kustannukset yhteensä ja erikseen.

2.8.2. Ateriapalvelut

Ateriapalvelu saavutti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet melko hyvin. Strategian mukaisena tavoitteena oli aterioiden kustannusrakenteen avaaminen asiakasryhmille. Aterian hinnan tulee olla vertailtavissa ja lähellä vertailukuntien keskiarvoa. Tilinpäätöksessä hinta ei kuitenkaan ollut vielä näkyvissä.

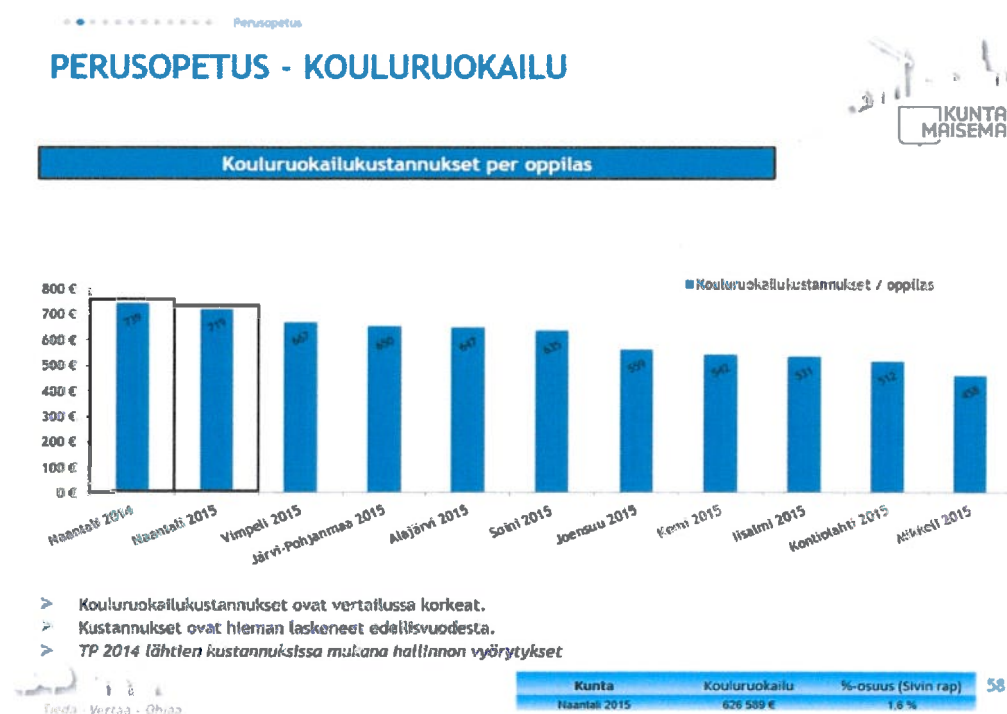
Tilikauden aikana ateriapalvelun toiminnan tehostamista selvitettiin palvelustrategian velvoitteiden mukaisesti. Selvitystyö kuitenkin rajattiin osittain tai kokonaan omaksi työksi tai toiminnan ulkoistamisesta Turun kaupunkikonserniin kuuluvalla Arkea Oy:lle. Tarkastuslautakunta ei päässyt selville, miksi vain näitä vaihtoehtoja selvitettiin.

Henkilökunnalle epävarmuutta aiheuttanut selvittelytyö oli rankka. Henkilöstökertomuksessa kuvataan kuitenkin saavutetusta positiivisesta kehityksestä. Tiimityö on parantunut ja asetetut määrälliset ja taloudelliset tavoitteet ovat selkiytyneet.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että paineet kaupungin tukipalveluiden kustannusten alenemiselle eivät tule valtuustolta tai muilta viranhaltijoilta, vaan asiakkailta. Esimerkiksi kaupunki menetti juuri ateriapalvelujen tuottamisen Aurinkosäätiölle.

Ateriapalvelun toimintakertomuksessa esitellään kahta taloudellista tavoitetta. Toinen on aterian hinta suhteessa valtakunnan keskiarvoon ja toinen nettokustannusten alentamista 20.000 eurolla vuoden 2014 tasosta.

Mittarit on asetettu, mutta todellinen vertailu voidaan tehdä vasta vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

Maisemamallin mukaan Naantalin perusopetuksen ateriapalvelun kustannukset näyttäytyvät muille kunnille seuraavaan kaavion mukaisena.

2.8.3. Siivouspalvelut

Siivouspalvelun taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet jäivät saavuttamatta. Tulot jäivät 105.258 euroa alle tavoitteen sen vuoksi, että se päätettiin jättää laskuttamatta. Menettely ei ollut tavoitteiden mukaista. Toimintakate jäi jälkeen tavoitteesta, mutta tulot olivat suuremmat kuin menot.

Siivouspalvelu on ateriapalvelun tavoin asettanut uusia tehokkuutta ja kilpailukykyä osoittavia mittareita.

Tehtäväalueen oman arvion mukaan siivouksen keskimääräiseksi tavoitehinnaksi asetettu 22,50 euroa per neliö saavutettiin. Toimintakertomuksessa näytetään kuitenkin toinenkin neliökustannus. Se mukaan hinta olisi ollut 27,79 euroa per neliö. Kahden tehokkuusluvun ilmoittamisen takia tavoitteen toteutuminen jäi epävarmaksi.

Tarkastuslautakunta huomauttaa kuten Ateriapalveluiden osalta, etteivät tavoitteet tule valtuustolta ja viranhaltijoilta, vaan asiakkailta. Kaupunginjohtaja Jouni Mutanen on omassa katsauksessaan huolissaan siitä, pystytäänkö kaupungin omistamien kiinteistöjen vuokrasopimusta jatkamaan sote-uudistuksen siirtymäkauden jälkeen. Sama huoli koskee myös kaupungin tarjoamia tukipalveluita.

On oletettavaa, että maakuntahallinto tekee sopimuksia vain niistä tiloista ja niistä palveluista, joissa hinta-laatusuhde on kohdallaan.

Siivouspalvelun tavoitteiden asettelussa on edistytty iso askel oikeaan suuntaan.

2.8.4. Konekeskus

Konekeskuksen toimintakertomuksen mukaan sen alaisuudessa on 36 leasingajoneuvoa. Omasta kalusto luovuttiin ja leasingautot hankittiin vuoden 2014 aikana.

Tarkastuslautakunta ei ole saanut riittävää selvitystä leasing-kalustoon siirtymisen eduista ja hyödyistä. On ilmeistä, että autojen pesusta ja huollosta huolehtiminen on siirtynyt muiden tehtäväalueiden vastuulle ja työaikana hoidettavaksi. Lautakunta suosittelee, että kaluston hoidosta ja huollosta tehdään asiakastyytyväisyys selvitys ja ryhdytään tulosten edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.8.5. Vesilaitos

Vesilaitos saavutti taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen poistot ja tilikauden ylijäämä kattivat tilikauden investoinnit. Liittymismaksuja kirjattiin velaksi 0,5 miljoonan euroa. Liittymismaksuvelkaa vesilaitoksella on 9 miljoonaa euroa.

Valtuusto on linjannut, että kiinteistöjen omistajilta kerättävät vesi- ja jätevesiverkoston liittymismaksut eivät ole tuloa, vaan toiminnan rahoitusta. Kirjaus on Kirjanpitolautakunnan suosituksen mukainen silloin, kun ne ovat sekä siirto- että palautuskelpoisia. Naantalin ja kiinteistön omistajien välisiin sopimuksiin maininta siirto- ja palautuskelpoisuudesta on tullut 1.1.2017 lukien.

Vastauksena tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2015 kaupunginvaltuuston päätökseksi kirjattiin, että valtuusto ei näe aiheelliseksi muuttaa nykyistä käytäntöä, koska liittymismaksutulo käytetään kokonaan vesilaitoksen investointimenojen kattamiseen.

Vesihuoltolaki sanoo, että kuntalaiselle annettava tieto vesilaitoksen taksoista ja hintojen muodostumisesta on oltava selkeää ja ymmärrettävää. Lautakunta katsoo, ettei valtuustolle annettu vastaus täytä ehtoa. Velaksi kirjattu maksu ei ole tuloa ja velalla ei kateta menoa. Tilintarkastajat ovat huomauttaneet vesilaitosta oikeiden termien käytön välttämättömyydestä.

Naantalin vesi- ja jätevesitaksat ovat maan korkeimpia. Tarkastuslautakunta on pitänyt tärkeänä, että hallintokunnat pyrkivät osoittamaan tehokkuutensa ja kilpailukykyensä tunnusluvuilla. Uuden kaupunkistrategian yhtenä tavoitteen on kaupunginjohtaja Jouni Mutasen mukaan alentaa asukkailta perittävien maksujen painetta.

Hulevesikustannusten erottaminen eteni tilikauden aikana. Valtuusto vahvisti hulevesilaitoksen toiminta-alueen ja toiminnasta vastaavan lautakunnan lokakuun valtuustossa. Hulevesilaitoksen tuloslaskelma ja tase on eriytetty vesilaitoksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Marraskuussa vahvistetussa Naantalin kaupungin talousarviossa on kirjattuna maksuallennuksia jätevesitaksaan sekä arvoitu tuloja hulevesimaksuista. Valtuusto ei kuitenkaan ole käsitellyt eikä vahvistanut taksoja ennen talousarviota. Menettely ei ole asetettujen tavoitteiden mukaista.

2.9. Kaupunkikonsernin tavoitteiden tarkastelu

Naantalin Energia Oy:n haasteena on toteuttaa sähkömarkkinalain tuoma investointivelvoite. Investoinnit jatkuvat aina vuoteen 2028 ja ne toteutetaan tulorahoituksella. Yhtiön velkaantumistaso on varsin korkea. Naantalin Energia Oy saavutti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteensa.

Konserniohjeistuksena yhtiölle on asetettu euromääräinen osinkotavoite, joka tosin on ohjeellinen ja se täsmentyy kunkin tilinpäätöksen lukujen perusteella. Yleensä omistajat odottavat yhtiöiltänsä prosenttimääräisiä osinkoa yhtiön jakokelpoisista varoista.

Satama Oy

Naantalin kaupunki hävisi kiistan Nesteen maksuista kun välimiesoikeus maaliskuussa 2017 päätti, että Neste ei ole velvollinen maksamaan Naantalin kaupungille julkisoikeudellisia satamamaksuja 1.1.2015 jälkeen.

Kaupungit velvoitettiin yhtiöittämään kaikki lähellä markkinoita olevat liiketoimensa 1.1.2015 mennessä. Samalla julkisoikeudelliset maksut lakkautettiin ja ne muuttuivat yksityisoikeudelliseksi. Välimiesoikeus ei ole tarkastuslautakunnan arvion mukaan ottanut kantaa Naantalin Satama Oy:n toimintaan tai sen maksuihin. Naantalin satamalla on oikeus periä yksityisoikeudellisia maksuja satamaan tulevilta ja lähteviltä aluksilta tekemiensä sopimusten ja vahvistamiensa taksojen mukaisesti.

Kireästä aikataulusta johtuen (välimiesoikeuden ratkaisu maaliskuussa 2017) tarkastuslautakunnalla ei ole ollut käytettävissään riittävän yksilöityjä tietoja siitä, onko Naantalin Satama Oy:tä ohjeistettu konserniohjeiden mukaisesti 1.1.2015 jälkeen ja onko yhtiön mahdolliset saatavat turvattu oikeudenkäynnin ajalta. Tarkempi raportointi jää uuden lautakunnan tehtäväksi vuoden 2017 tilinpäätöksen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arvioinnin yhteydessä.

Naantalin Satama Oy saavutti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Lautakunta lausuu osingosta saman, mitä Naantalin Energia Oy:n konserniohjeistuksesta osingon osalta.

Naantalin kaupungin kokonaan omistamien tytäryhtiöiden hallituksen jäsenet valitaan uudelleen kuntavaalien jälkeen. Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että yleisesti yhtiöihin sisältyvää liiketoimintariskiä arvioidaan myös hallituksen jäsenten ammatitaidon ja kokemuksen perusteella. Arviointia tekevät sekä asiakkaat että rahoittajat.

Yksi merkittävä yrityksen luottokelpoisuuteen vaikuttava tekijä ovat hallitusten jäsenten henkilökohtaiset luottotietomerkinnät. Jos hallituksen jäsenellä on luottotiedoissa merkintä, se on negatiivinen viesti asiakkaille tai rahoittajille.

Tarkastuslautakunnan mielestä olisi hyvä, että hallituksen jäsen ehdokkaiden luottotiedot tarkistetaan ja jäseneksi mahdollisesti pyrkiviä tai ryhtyviä informoidaan asiasta.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
1 000 euroa	2016	2015
Toimintatuotot	77 348	73 341
Toimintakulut	-158 651	-153 313
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta) + / -	16	20
Toimintakate	-81 288	-79 952
Verotulot	83 015	80 410
Valtionosuudet	17 430	16 219
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot +	95	678
Muut rahoitustuotot +	1 047	602
Korkokulut -	-1 019	-1 845
Muut rahoituskulut -	-42	158
Vuosikate	19 239	16 271
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 999	-13 397
Tilikauden yli- ja alipariarvot + / -		
Arvonalentumiset	-16	-3
Satunnaiset erät + / -	336	0
Tilikauden tulos	6 560	2 871
Tilinpäätössiirot + / -	10	-5
Tilikauden verot	-318	-198
Laskennalliset verot	-308	-263
Vähemmistöosuudet + / -	-11	4
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	5 932	2 409
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	48,8	47,8
Vuosikate / poistot, %:a	147,8	121,4
Vuosikate, euroa / asukas	1 010	858
Asukasmäärä	19 055	18 957

3. HENKILÖSTÖKERTOMUKSEN ARVIOINTI

Henkilöstökertomuksen mukaan kaupungissa työskenteli vuoden 2016 lopussa yhteensä 950 (954) vakituista viran- tai toimenhaltijaa. Määräaikaista henkilökuntaa oli 229 (237). Vakanssien määrät 31.12.2016 olivat talousarvion 2017 mukaan seuraavat: virkoja 319, toimia 669 ja tuntipalkkaisia 59, yhteensä 1 047.

Henkilöstömenojen määrä on laskenut usean vuoden ajan eikä se ole enää suurin menolaji.

Vuonna 2016 maksetut tuloslaskelman mukaiset palkat ja palkkiot olivat 40,16 milj. eur (41,35 milj. eur). Luku kattaa myös taseyksiköt eikä sisällä mitään eliminointeja.

Henkilöstömenot, milj. euroa (käyttötalous) ja muutos-%

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
46,6	49,7	51,7	53,4	54,6	53,5	52,6	51,7
	6,6	4,0	3,3	2,2	-1,9	-1,7	-1,6

	Vakinaiset palvelussuhteet	Tehty työpanos, htv
Naantalin kaupunki*	1 047,0	1 200,0
Naantalin Vuokratalot Oy	4,0	4,0
Naantalin Energia Oy	13,6	14,0
Naantalin Matkailu Oy	4,0	4,0
Naantalin Satama Oy	16,4	17,0
Naantalin Musiikkijuhlasäätiö	1,0	1,8
Konserni yhteensä	1 086,0	1 240,8

*) virat + kk-palkkaiset + tuntipalkkaiset vakanssit

Henkilöstökertomus on jälleen monipuolinen ja kattava kuvaus henkilöstössä tapahtuneista muutoksista, koulutuksesta, jaksamisesta ja tehtävissä tapahtuneista muutoksista.

Henkilöstösuunnitelmassa on asetettu selkeitä määrällisiä ja laadullisia tavoitteita, joiden mittaaminen ja saavutettujen tulosten raportointi ei ole aivan yksinkertaista. Molemmassa sekä tavoitteiden asettelussa että saavutusten raportoinnissa on onnistuttu.

Kertomus on laadittu siten, että se itsessään jo palvelee sekä lyhyen että pitkän tähtäimen tavoitteiden toteutumista. Silloin kun rohkeasti mutta kannustavasti todetaan, ettei kaikessa heti onnistuttu ja osa tavoitteista jäi saavuttamatta, se ohjaa miettimään keinoja miten voidaan onnistua ja miten tavoitteet saavuttaa. Siinä on henkilöstöjohtaminen suurimmat haasteet tehtävätasolla ja toisaalta hyvin monella tasolla asioissa on menty eteenpäin.

Raportoinnissa kiinnitti huomiota ateria- siivous- ja kiinteistöhuollon palveluratkaisujen selvityksen aiheuttaman kuormituksen vaikutuksista sairaspöissaoloihin. Samassa yhteydessä kuitenkin raportoitiin myös muuttuneista työtavoista, tiimihengen kasvusta ja yhteisten tavoitteiden kirkastumisesta.

Vaikka henkilöstökertomuksessa on mainintoja, ettei kaikissa tavoitteissa onnistuttu, lautakunta kuitenkin katsoo, että henkilöstökertomus on asianmukaisesti ja kattavasti laadittu ja raportoinnin tavoitteet on saavutettu.

4. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Vuoden 2015 arviointikertomuksessa lautakuntakunta jatkoi kuluvalle vaalikaudella valittua käytäntöä kertoa toiminnan ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista tehtäväalueittain. Tilintarkastajien ja lautakunnan yhteistyönä syntyneet arviot ja raportit on otettu pääsääntöisesti hyvin vastaan. Kaupunginjohtajan Jouni Mutasen johdolla strategiatyö on yhdenmukaistanut toiminnan esittelytapaa, selkiyttänyt tavoitteita ja parantanut raportointia.

Vaikka kertomukseen annetuissa vastauksissa ei aina kaikilta osin ole yhdytty lautakunnan näkemyksiin, ovat toimintatavat ja käytännöt kehittyneet eräiltä osin oikeaan suuntaan. Esimerkiksi eräiden tukipalveluiden hintoja ja vuokria on alennettu n. 500.000 eurolla edelleen vuonna 2016. Myös kilpailutusta on tullut lisää. Myös Vesilaitoksen ja kiinteistön omistajan välisissä uusissa sopimuksissa mainitaan, että sopimus on siirto- ja palautuskelpoinen.

Edelliseen arviointikertomukseen sisältyi oleellinen virhe. Lautakunta arvioi, että kaupunki voisi joutua lunastamaan uudet liittymissopimukset Turun seudun Kaukolämpö Oy:ltä sopimuskauden päättyessä. Kaupungin ja yhtiön välisessä sopimuksessa kuitenkin on kirjaus, että yhtiö palauttaa sopimuskauden aikana solmittujen kaukolämpösopimuksen liittymismaksut sopimuksen päättyttyä. Toisaalta kaupunki ei ollut kirjannut tilinpäätökseen mainintaa tai arviota vuokrasopimuksen perusteella kertyneestä mahdollisesta saatavasta.

Tilintarkastajat ovat kiinnittäneet huomiota vuoden 2015 arviointikertomuksesta annetuissa vastauksissa käytettyjen termien kirjavuuteen ja epätasällisyyteen.

Esimerkiksi vesilaitoksen liittymismaksusta ei voida tilintarkastajien mukaan käyttää termiä tulo, koska se kirjataan velaksi. Näin ollen oli virheellistä lausua, että sillä katettaisiin menoja. Valtuustolle annettu vastaus liittymismaksutulon käyttämisestä täysimääräisesti vesihuollon menojen kattamiseen on virheellinen ja enemmän sekoittaa ja kuin selventää asiaa. Tarkastuslautakunta ei ole koskaan vaatinut, että maksu pitäisi kirjata toisin kuin valtuusto on päättänyt. Valtuuston on kuitenkin hyvä nähdä ero, mitä tapahtuu vesilaitoksen kannattavuudelle, jos kirjaustapa olisi toinen. Vesihuoltolaki rajoittaa vesilaitoksen pääoman tuoton kohtuulliseksi. Kirjaustavalla on siihen vaikutusta. Talouden tilaa kuvaavia tunnuslukuja ei vesilaitoksella ollut eikä ole, vaikka lain asettama määräaika umpeutui 31.12.2016. Tilintarkastajat ovat todenneet tunnuslukujen puuttumisen omassa tarkastuskertomuksessaan.

Lausunnon mukaan liittymismaksuilla on katettu vesilaitoksen edellisten vuosien alijäämää. Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2015 arviokertomuksessa esitetyt luvut ovat kaupunginhallituksen vahvistamasta tilinpäätöksestä. Vesilaitoksen tase ei osoittanut alijäämää, vaan +7,5 miljoonan euron ylijäämää. Jos taseyksikön perustamisessa tai luvuissa on virheitä, on ne viipymättä korjattava.

Lausunnossa myös kiistettiin tarkastuslautakunnan kirjanpidosta johtama summa hulevesihuollon kustannuksista ja vaikutuksista jätevesitaksaan vuonna 2015. Vastauksen mukaan 305.000 euron sijasta kustannusvaikutus olisi ollut vain n. 87.000 euroa vuonna 2015. Viime vuoden tilinpäätöksen mukaan huleveden laskennalliset menot olivat 278.981,32 euroa.

Juuri huhtikuussa vahvistettujen uusien hulevesitaksojen on arvioitu tuottavan vuositulosolla 400.000 euroa eli enemmän, mitä laskennallisen tilinpäätöksen menot olivat vuonna 2016. Lautakunnan käsityksen mukaan taksoja hyväksyessä ei kuitenkaan ole sovittu tuottojen korotuksesta.

Tarkastuslautakunnan kertomuksessa oli kiinnitetty huomio siihen, että Naantalin maksoi jätevesikuutiossa suurempaa pääomaosuutta Turun Seudun Puhdistamo Oy:n kuluista, mitä osakassopimus edellytti. Ympäristövirasto viittasi vastauksessaan myös kaupungin

edustajaan yhtiön hallituksessa. Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallituksen jäsen edustaa vain yhtiötä. Kaupungin edut pitää turvata sopimuksilla ja viranhaltijoiden tulee valvoa, että laskutus on sopimusten mukaista.

Tarkastuslautakunta on toivonut toimialoilta lyhyitä vastauksia pyydettyihin kommentteihin. Saatujen pitkien lausuntojen vuoksi tarkastuslautakunta ei niitä tänä vuonna pyydä. Valtuustolla on kuitenkin oikeus saada oikeita tunnuslukuja ja tilastoja, jotka auttavat jokaista valtuutettua itse arvioimaan ovatko toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja toiminta ollut tarkoituksenmukaista. Uusi strategia tähtää aivan samaan.

5. YHTEENVETO

Naantalin uusi strategia näkyy vuoden 2016 tilinpäätöksessä ensi kertaa kattavasti ja monipuolisesti toteutettuna neljän menestysteeman avulla. Painopistealueina ovat yrittelijäisyys, vetovoimaisuus, yhteisöllisyys ja talouden tasapaino.

Myös vuodelle 2016 asetetut tavoitteet ja toimenpiteet sekä vastuuhenkilöt ja saavutukset on raportoitu siten, että kaupunkitason tavoitteiden toteutuminen ja tila ovat helposti ymmärrettävissä ja lukijan itsensä arvioitavissa.

Yrittelijäisyyden edistämisessä keskeisessä asemassa olivat Manner-Naantalin osayleiskaava ja Kukolan teollisuusalue II kaavat, joiden vahvistaminen siirtyi vuoden 2017 puolelle.

Toimintakatteella mitattuna toimielimistä kaikki muut saavuttivat taloudelliset tavoitteensa paitsi sosiaali- ja terveystalokunta. Sosiaalityö ylitti reilusti budjettinsa myös vuonna 2015. Toimintakate oli silloin -56,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 talousarviossa tavoitteena oli -56,8 me, joka ylittyi 1,1 miljoonalla eurolla.

Sosiaalityöllä on toistuvasti sekä vaikeuksia arvioida tulevaa palvelutarvetta ja pysyä itse asettamissaan taloudellisissa tavoitteissa. Tarkastuslautakunta suosittelee tarkempaa tarkastelua ostopalveluiden hinnoista ja oman tuotannon yksikkökustannuksista niiltä osin, missä Naantali maksamat hinnat tai toteutuneet kustannukset ovat Tilastokeskuksen tai Kuntamaiseman tuloksissa vertailukuntien kallein tai korkeimpia.

Ateriat-, siivous- ja kiinteistöhoitopalvelulle asetettiin uusia kustannustavoitteita. Kuten henkilöstökertomuksesta käy ilmi neuvottelut olivat henkilökunnalle vaikeat ja aiheuttivat mm. sairauspoissaoloja. Tavoitteiden asettelusta seurasi kuitenkin myös hyvää. Tiimityö on parantanut ja uudet tavoitteet lisänneet työmotivaatiota.

Elinkeino-ohjelmassa todetaan, että Palvelustrategian edellyttämiä palveluiden vaihtoehtoisia tuotantotapoja on tutkittava monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti. Vaihtoehtoina oli kuitenkin vain liikkeenluovutus Turun kaupungin omistamalle Arkea Oy:lle tai tehtävien hoitaminen omana työnä ja ehkä saariston palveluita osittain ulkoistamalla. Menettely ei siten ollut Palvelustrategian tavoitteiden mukaista.

Vuodelle 2017 asetettu 400.000 euron suuruinen menojen säästötavoite on sinänsä oikean suuntainen. Tavoitteen asettamisen jälkeen kaupunki on kuitenkin menettänyt asiakkaita, mm. ateriapalvelut Naantalin Aurinkosäätiölle. Siivous- ja kiinteistöhuolto on hävinnyt kilpailun jo aikaisemmin.

Ateria- ja siivouspalvelut sekä kiinteistöjen huoltopalvelut ovat kuitenkin näyttämässä suuntaa, miten omaa palvelua voidaan haastaa. Tukipalveluille voidaan asettaa tiukempia tavoitteita.

Vaikka tilastoinnissa ja raportoinnissa on tapahtunut paljon edistystä, tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on vielä raportointia, jonka tiedotusarvo jää vaatimattomaksi. Strategian tavoitteiden mukaan tekstin ja lukujen pitäisi kuvata tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunta on arvioinut toimialojen raportointia siitä näkökulmasta, miten hyvin valtuusto voi itse arvioida tavoitteiden toteutumista. Lautakunta kehottaa toimialoja miettimään uusia tapoja tuottaa tietoa lyhyesti ja ytimekkäästi niin, että ne tukevat myös oman alan tavoitteiden toteutumista jatkossa.

Kaupunki ja Neste Oy hävisivät kiistansa Nesteen julkisoikeudellisista maksuista välimiesoikeudessa. Välimiesmenettelyssä otettiin kantaa lähinnä vain julkisoikeudellisiin maksuihin. Sataman yhtiöittämisen myötä ja uuden lain seurauksena kaikki Naantalin Satama Oy:n maksut muuttuivat yksityisoikeudellisiksi 1.1.2015. Naantalin Satama Oy:n tulee turvata saatavansa Neste Oy:ltä oikeudenkäynnin ajalta ja pitää kiinni oikeuksistaan oikeudenkäynnin jälkeen.

Naantalin kaupungin tilinpäätös on tuloksen osalta selkeästi parempi, mitä vuoden 2016 talousarviossa varauduttiin. Se on myös oleellisesti parempi, mitä vielä vuoden 2017 talousarviota vahvistettaessa ennustettiin. Tarkastuslautakunta pitää toteutunutta valtionosuuksien ja verotulokertymän eroa ennusteeseen nähden merkittävänä. Valtionosuudet ovat jopa kasvaneet eivätkä alentuneet kuten taloussuunnitelmaan on kirjattu. Myös veroprosentin korotuspäätöksen yhteydessä valtuustolle annettiin pessimistisempi kuva, mitä se oli todellisuudessa.

Naantalin kaupungin taloutta on hoidettu kokonaisuutena erittäin hyvin. Myös toiminnan riskienhallinta on kehittynyt myönteisesti. Toimialojen riskien itsearviointinissa ei löytynyt yhtään osa-aluetta, joka olisi ollut "ei kunnossa".

Tilinpäätökseen sisältyy kuitenkin eräitä kirjauksia ja käytäntöjä, jotka voivat himmentää siinänsä hyviä tunnuslukuja. Esimerkiksi Naantalin kaupungin edellisten vuosien ylijäämä on 47 miljoonaa euroa. Ylijäämäinen vuosikate on hyvän talouden tunnusmerkki. Kun kuntatalouden tavoitteena kuitenkin on tulojen ja menojen tasapaino, ylijäämä kuvaa myös tulosta yli tarpeen.

Naantalin omaan pääomaan verrattuna edellisten vuosien ylijäämä on jo valtakunnallistekin poikkeuksellisen suuri. On syytä pohtia viestiikö sellainen enää oikeaa kuvaa talouden tilasta.

Toisaalta kaupungin maksuvalmius on puolestaan poikkeuksellisen heikko. Sillä ei ole käytännön merkitystä, mutta se ei ole linjassa tilikauden ylijäämän antaman kuvan kanssa.

Vesilaitoksen taseessa edellisten vuosien ylijäämä on +7,5 miljoonaa euroa (Tp2016 s.229) ja tilikauden liikeylijäämä 524.225,68 euroa. Taseyksikköä perustettaessa vuonna 2002 liittymismaksut on kirjattu taseyksikön ylijäämiksi ja sen jälkeen kertyneet maksut velaksi, jonka määrä tilinpäätöksessä on 8,5 miljoonaa euroa. Tarkastuslautakunta ei esitä eikä ole aiemminkaan edellyttänyt, että liittymismaksut tulisi kirjata toisin kuin valtuusto on päättänyt. Tarkastuslautakunta on neljässä viimeisessä arviointikertomuksessa edellyttänyt selitysten sijaan tunnuslukuja.

Uuden vesihuoltolain 20c§ mukaan vesihuoltolaitoksen tulee julkaista Ely-keskuksen tietoverkossa ja tilinpäätöksen yhteydessä vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut 31.12.2016 mennessä. Naantalin vesihuoltolaitos ei ole toimittanut vaadittuja lukuja eikä ne siten ole olleet tilintarkastajien tai tarkastuslautakunnan käytettävissä.

Kokonaisuutena Naantalin kaupunkikonserni on hyvin hoidettu ja selvästi keskimääräistä paremmassa kunnossa muihin kaupunkiin verrattuna. Konsernin velkamäärä on alentunut, kustannusrakenne keventynyt ja tunnusluvut parantuneet.

Tytäryhtiöt saavuttivat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Yhtiöitä on hoidettu ammattitaitoisesti.

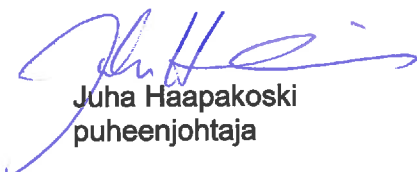
Myös kaupunki ja kaupunkikonserni saavuttivat kokonaisuutena taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet niin hyvin kuin olosuhteisiin nähden voidaan edellyttää.

Kaupunginjohtaja Jouni Mutasen asettanut tavoitteeksi toiminnan tehostamisen siten, että asukkailta perittävien maksujen ja verojen painotaakkaa voitaisiin keventää. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungilla on hyvät edellytykset sekä turvata palveluiden korkea laatu ja määrä että alentaa kuntalaisiin kohdistuvaa maksutaakkaa näköpiirissä olevista suurista muutoksista huolimatta.

Tarkastuslautakuntaa yhtyy tilintarkastajien muistioissa ja tilintarkastuskertomuksen havaintoihin ja lausuntoon ja puoltaa tili- ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

7. ALLEKIRJOITUKSET

Naantalissa, 3. toukokuuta 2017

Juha Haapakoski
puheenjohtaja

Lauri Laine
varapuheenjohtaja

Reija Kääriäinen

Jouko Numminen

Tapio Pentti

Jenni Pirkola

Hanna-Sofia Poussu-Olli

Erkki Rantanen

Anne Tirkkonen